

LEERLIJN

BFFLD

Lessenreeks 'Basis: Jij, toen, nu en later'

Deze leerlijn is ontwikkeld door Cultuur en Techniek op School.

Groep 8

Informatie over 'Jij, toen, nu en later'

Groep 8, lessenreeks 'basis', vier lessen van 60 minuten

Doel van de lessenreeks

In hun laatste jaar op school kijken de leerlingen naar de toekomst en kijken ze terug op hun kindertijd. Ze 'maken en geven betekenis' in verschillende technieken en materialen. Ze beginnen met het surrealisme waarbij ze hun toekomstdromen weergeven met behulp van frottage, het wrijven over structuren om deze op papier te vereeuwigen. In de tweede les geven ze betekenis aan hun kindertijd door herinneringskastjes te maken van zelf meegenomen voorwerpen uit hun kindertijd. Ze leren hierbij welke soorten composities je kunt maken en welke compositie hun idee het beste weergeeft. De derde les kijken ze goed naar zichzelf en naar anderen. Ze maken een kubistisch zelfportret van oliepastelkrijt en ecoline in de stijl van Picasso. Naast het portret tekenen leren ze ook kijken naar de verhoudingen van een gezicht.

Tot slot nemen ze hun petje af voor modeontwerpers die hun tijd ver vooruit waren en gaan ze in tweetallen aan de slag met het ontwerpen en maken van een futuristisch kledingstuk van onder andere karton en papier waarbij ze verschillende verbindingstechnieken leren. Naast experimenteren, creëren, vormgeven en (re)produceren leren de leerlingen op een eigen manier uitdrukking te geven aan ervaringen, gevoelens, gedachten en ideeën. Daarnaast maken ze kennis met professionele uitingvormen van kunst en cultuur en artistieke vormen.

Materialenlijst

- Les 1: Dun A4-papier, dun A3-papier, potloden, krijt (wasco)
- Les 2: Voor elke leerling een kartonnen doos, meerdere voorwerpen die in de kindertijd van de leerlingen een rol hebben gespeeld, wit en gekleurd papier, lappen stof, verf en kwasten, krijtjes, kleurpotloden, stiften, scharen, bindgaren, visdraad, dubbelzijdig plakband, schildertape, lijm
- Les 3: A4-papier, potloden, A3-papier, zwart oliepastelkrijt, ecoline, kwasten en eventueel wat spiegels waarin de leerlingen hun eigen gezicht goed kunnen bestuderen.
- Les 4: Grote stapel kranten, inpakpapier, crêpepapier, ribbelkarton etc., kosteloos materiaal zoals piepschuim wiebertjes, wc-rolletjes etc., schildertape en plakband, lijm, nietmachine, perforator, touw en scharen

Les 1 - Droombeelden

Surrealisme

Frottage

Mijn droom

Toekomstdromen

De leerlingen bekijken en bespreken het werk van de surrealisten waarbij dromen, het onbewuste en het toeval een grote rol speelden. Vervolgens verbeelden ze hun droomwereld, hun toekomstdroom, door de surrealistische techniek van frottage toe te passen in hun tekening.

Les 2 - Terugkijkkastje

Installatie

Compositie

Persoonlijk verhaal

Kunstexpositie

De leerlingen gaan een ruimtelijke installatie maken van spullen die hen herinneren aan hun kindertijd. Ze nemen voorwerpen mee van huis en maken daar een interessante en betekenisvolle compositie van, waarbij ze verschillende composities oefenen. Als de installaties klaar zijn, lopen de leerlingen langs hun eigen kunstroute en vertellen over hun werk.

Les 3 - Kunstkoppen

Picasso

Van voor en opzij

Selfie

Portrettengalerij

De leerlingen tekenen een zelfportret in de stijl van de kunstenaar Pablo Picasso. Picasso had een bijzondere manier van afbeelden: hij schilderde een portret van voren (en face) en tegelijkertijd ook van opzij (en profil). De leerlingen maken met oliepastelkrijt en ecoline een zelfportret waarbij ze zichzelf zowel en face als en profil afbeelden.

Les 4 - Petje af

Modeontwerpers

Ruimtelijke vormen

Back to the future

Modeshow

De leerlingen maken in tweetallen een futuristisch kostuum van karton, papier en kosteloos materiaal waarbij ze verschillende vormen en verbindingstechnieken gebruiken. Ze laten zich inspireren door de kostuums van o.a. David Bowie, Iris van Hempen en Oskar Schlemmer.

1 Jij, toen, nu en later: Droombeelden

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel

- De leerlingen nemen kennis van het werk van de surrealisten.
- De leerlingen leren hun droom te verbeelden en gebruiken de frottage-techniek om deze droom weer te geven.

Benodigde materialen

- Dun A4-papier
- Dun A3-papier
- Potloden
- Krijt (wasco)

Opdrachten

Surrealisme

Frottage

Mijn droom

Toekomstdromen

Introductie

De leerlingen bekijken en bespreken het werk van de surrealisten waarbij dromen, het onbewuste en het toeval een grote rol speelden. Vervolgens verbeelden ze hun droomwereld, hun toekomstdroom, door de surrealistische techniek van frottage toe te passen in hun tekening.

Achtergrondinformatie voor de leerkracht

Dromen, het onderbewuste en toeval. Het zijn de grote inspiratiebronnen van het surrealisme. Dat levert vaak vreemde taferelen op, die je niet meteen begrijpt, maar die wel allerlei associaties oproepen. Dat was precies de bedoeling van de surrealisten. De fantasie de vrije loop laten, het onderbewuste omhooghalen, prikkelen en choqueren. Max Ernst was de surrealist die veel frottages in zijn werk ging gebruiken.

Meer informatie over het surrealisme vind je bijvoorbeeld op www.boijmans.nl met zoekterm surrealisme.

Oriënteren

Surrealisme

10 minuten

Opdracht

Vertel de leerlingen over surrealisme: de meest magische schilderijen ooit zijn gemaakt door een groep kunstenaars die zich de surrealisten noemden. Salvador Dali en René Magritte zijn beroemde surrealisten. Ze schilderden geen echte wereld, maar een fantasiewereld waarin alles mogelijk is. Een soort droomwereld waarin alledaagse voorwerpen op een niet-alledaagse manier vertoond worden, zoals een klok die als een natte handdoek over een tak hangt.

Bekijk samen dit introductiefilmpje over het surrealisme: <https://vimeo.com/119118658>.
Bespreek het werk van de surrealisten. Wat is er vreemd aan de werken van de surrealisten?
Het lijkt net echt, maar zou het ook echt kunnen zijn? Vind je het boeiend om naar te kijken, en zo ja, waarom? Welk werk vond je het interessantste en waarom?

Reflecteren

Wat vind je van het werk van de surrealisten? Zou je zelf een werk van de surrealisten in je kamer ophangen? Waarom wel/niet?

Onderzoeken

Frottage

10 minuten

Opdracht

Ga in de klas (of in de school) op zoek naar structuren om frottages van te maken.
De surrealisten gebruikten vaak frottage in hun werk. Het woord frottage is afgeleid van frotter, wat Frans is voor wrijven. Het is een techniek waarbij je een vel papier legt over iets wat structuur heeft om er vervolgens met potlood, krijt of wasco overheen te gaan. Rustig en regelmatig wrijven met je tekengerei op het papier geeft een mooie afdruk van het object op het vel. In deze techniek speelt de factor toeval een rol. De surrealist Max Ernst paste deze techniek veel toe.

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

Ga op zoek naar verschillende structuren en maak daar met potlood of krijt een frottage van. Schrijf erbij van welk voorwerp je deze structuur hebt gemaakt.

Maak zoveel mogelijk frottages van voorwerpen met verschillende structuren, zodat je in de volgende opdracht genoeg keuze hebt om je tekening mee te maken.

PS: Zet eventueel een bak met materialen klaar, zoals ribbelkarton, munten, gaas, paperclips, stukjes hout etc.

Reflecteren

Wat werkt beter bij het maken van een frottage, potlood of krijt? Welke structuren heb je gevonden?
Kun je overal een frottage van maken? Waarom wel of niet?

Uitvoeren

Mijn droom

30 minuten

Opdracht

Laat de leerlingen eerst brainstormen over hun toekomst en daarna een schets maken voor hun toekomstige plannen.

- Hoe ziet jouw toekomst eruit? Wat word je later, hoe ziet je wereld eruit? Woon je nog in Zoetermeer of woon je op de maan? Wat voor werk ga je doen? Heb je een eigen huis? Heb je een huisdier?

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Maak een schets van je toekomstbeeld. Dit mag een tekening van je toekomstige huis zijn, een huisdier dat je heel graag hebt. Misschien is het wel een reis naar Mars, alles mag.
- Vervolgens ga je je schets invullen met frottages.
- Denk na welke structuur past bij de verschillende onderdelen van je schets. Heb je hier al een frottage van gemaakt? Zoek in je oefenvellen naar de juiste structuren. Leg nu je schets op de voorwerpen om zo je tekening op te bouwen met verschillende structuren.
- Gebruik minimaal 4 verschillende structuren en ga je schets beplakken met frottages zodat het een surrealistisch werk wordt.

- Als je te weinig frottages hebt gemaakt of je mist een bepaalde structuur dan maak je nog nieuwe frottages erbij.

Reflecteren

Heb je goede structuren kunnen vinden? Wat vond je lastig aan deze opdracht? Is het gelukt om wat je in je hoofd had bedacht ook op papier te krijgen?

Evaluëren**Toekomstdromen****10 minuten****Opdracht**

Laat de leerlingen rondlopen en de werken van klasgenoten goed bekijken. Laat de leerlingen vertellen wat ze zien en wat de maker er volgens hen mee bedoeld heeft. Laat daarna de maker zijn of haar werk toelichten.

Reflecteren

Wat heb je verbeeld? Welke associaties roept jouw werk op, of: wat komt er in iemand op die jouw werk bekijkt? Welke toekomstdroom vind je heel goed verbeeld? Waarom?

2 Jij, toen, nu en later: Terugkijkactie

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 2

Lesdoel

- De leerlingen maken een ruimtelijke installatie.
- De leerlingen leren over opbouw, ordening, evenwicht en betekenis.
- De leerlingen kunnen vormgeven aan de hand van persoonlijke belevenissen en betekenis en daarover communiceren.
- De leerlingen leren een compositie te maken en deze te beargumenteren.

Benodigde materialen

- Voor elke leerling een kartonnen doos
- Meerdere voorwerpen die in de kindertijd van de leerlingen een rol hebben gespeeld (Let op, deze verzamelen ze en nemen ze mee voordat ze deze les krijgen).
- Wit en gekleurd papier
- Lappen stof
- Verf en kwasten
- Krijtjes, kleurpotloden, stiften
- Scharen
- Bindgaren of visdraad
- Dubbelzijdig plakband
- Schildertape
- Lijm

Opdrachten

Installatie

Compositie

Persoonlijk verhaal

Kunstexpositie

Introductie

De leerlingen gaan een ruimtelijke installatie maken van spullen die hen herinneren aan hun kindertijd. Ze nemen voorwerpen mee van huis en maken daar een interessante en betekenisvolle compositie van, waarbij ze verschillende composities oefenen. Als de installaties klaar zijn, lopen de leerlingen langs hun eigen kunstroute en vertellen over hun werk.

Achtergrondinformatie voor de leerkracht:

Een installatie is een ruimtelijk kunstwerk dat bestaat uit verschillende elementen die door een kunstenaar worden opgebouwd, uitgesteld of opgehangen in een specifieke ruimte. Installaties kunnen

aan de muur, op de grond of aan het plafond gemaakt worden. Soms staan ze in vitrines, soms lopen de mensen er gewoon tussendoor.

Laat de leerlingen persoonlijke spullen meenemen die hen herinneren aan hun kindertijd. Denk aan hun verzameling autootjes of voetbalplaatjes, lego, poppen, knuffels, lievelingskleding of kinderschoentjes, kinderboeken, strips, sportspullen, plaatjes van je lievelingseten, foto's van je lievelingsplekken etc. Belangrijk is dat ze niet één voorwerp meenemen, maar een tas vol diverse voorwerpen die belangrijk voor ze zijn (geweest). Ze mogen ook foto's van deze voorwerpen meenemen als ze dat fijner vinden. Het beste is om eerst het oriëntatiedeel te geven (eventueel wat uitgebreider door meerdere kunstinstallaties te laten zien en te bespreken) en ze daarna de huiswerkopdracht te geven.

Huiswerkopdracht: kijk of je thuis voorwerpen en materialen hebt die te maken hebben met je kindertijd. Kies een flink aantal spullen om er op school een installatie van te maken. Hebben de spullen iets met elkaar te maken of juist helemaal niet? Denk alvast na over de vorm waarin je spullen bij elkaar kunt zetten. Ga je ze op een stuk karton of een lap zetten of gebruik je een doos of kist als etalage? Kies je spullen rond een thema uit je kindertijd (bijvoorbeeld: mijn roze kindertijd, voetbalmania, boeken en nog meer boeken, altijd buiten)? Of wil je verschillende soorten dingen tonen? Denk na over wat er met de meegenomen spullen mag gebeuren, wil je ze heel houden en weer mee terugnemen naar huis of mogen ze opgeplakt, verknipt, gescheurd etc. worden. Je mag ook foto's van je spullen gebruiken als ze te waardevol zijn om mee te nemen. Neem de spullen mee naar school.

Oriënteren

Installatie

5 minuten

Opdracht

Vertel dat bij installaties kunst gemaakt wordt van spullen die daar niet speciaal voor bedoeld waren, maar door er iets origineels en fantasierijks mee te doen, wordt het interessante kunst. Het krijgt dan een nieuwe of andere betekenis. Bekijk een aantal kunstinstallaties en bespreek ze samen.

Bespreek met de leerlingen de installaties van [Dan Steinhilber](#), [Tony Cragg](#), Chiharu Shōjita, Andy Goldworthy. Welke voorwerpen hebben ze gebruikt? Wat willen ze laten zien? Wat heeft de kunstenaar bedoeld met deze installatie? Wat is de betekenis ervan?

Kun je een installatie maken van boeken? Schoenen? Stoelen? Knuffels? Wat nog meer? Waarom zijn twee of drie knuffels niet genoeg voor een knuffelinstallatie?

Reflecteren

Welke manieren van installaties maken heb je gezien? Welk sprak je het meeste aan en waarom? Wat is voor jou een installatie?

Onderzoeken

Compositie

15 minuten

Opdracht

Vertel dat compositie het rangschikken is van beeldelementen of voorwerpen zodat er een interessant beeld ontstaat. Onderzoek een paar spullen uit je meegenomen verzameling voor je installatie. Zet ze op je ondergrond op verschillende manieren bij elkaar om te kijken welke manier het beste uitdrukt wat je ermee wilt zeggen. Je let hierbij op de afwisseling in compositie, door te letten op hoogteverschillen, voor- en achtergrond, symmetrie of juist asymmetrie.

- Maak een compositie door een willekeurige ordening te gebruiken door bijvoorbeeld de voorwerpen op een grote berg, een rijtje of een stapel te leggen. Hoe ziet dit eruit?
- Maak een compositie door een systematische ordening met eigen regels te gebruiken door ze bijvoorbeeld op grootte, kleur of tijd te rangschikken. Werkt deze compositie voor jou? Hebben alle voorwerpen nu dezelfde aandacht of springt er een uit?
- Maak een centrale compositie waarbij het belangrijkste voorwerp in het midden is geplaatst. Komt jouw voorwerp nu goed uit de verf?

- Maak een diagonale compositie. Dat is een compositie waarbij je de voorwerpen zo hebt neergezet, dat je oog van linksonder naar rechtsboven gaat.

Reflecteren

Hoe ziet een willekeurige compositie eruit? Hoe ziet een systematische compositie eruit? Welke compositie levert het spannendste beeld op? Is er iets interessants te zien aan kleur, vorm, ritme, verhoudingen? Kun je er een betekenis in zien?

Uitvoeren

Persoonlijk verhaal

30 minuten

Opdracht

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Maak van je meegenomen spullen een fantasievolle installatie met een compositie die voor jou betekenis heeft. Probeer je spullen zo te rangschikken dat jouw persoonlijke verhaal (het idee erachter) duidelijk wordt.
- Denk aan de vorige opdracht waarbij je verschillende composities hebt gemaakt. Welke past het best bij jouw idee? Kies deze compositie en ga je voorwerpen op deze manier installeren.
- Misschien kun je nog variatie aanbrengen door bepaalde spullen hoger of lager te zetten of meer naar achteren of juist meer naar voren. Misschien kun je wel iets ophangen? Je kunt de achtergrond beschilderen of doosjes gebruiken om spullen op een 'voetstuk' te zetten. Alles mag als het maar jouw verhaal vertelt.
- Probeer ook te kijken naar de kleuren die passen bij je voorwerpen. Je kunt een lap gebruiken maar je mag de dozen ook verven of gekleurd karton gebruiken.
- Als je tevreden bent en je installatie is klaar, maak jij of de leerkracht er een foto van.

Reflecteren

Waarom heb je voor deze compositie gekozen? Wat is je verhaal erachter? Ben je tevreden met het resultaat? Is dit het verhaal over jouw kindertijd?

Evalueren

Kunstexpositie

10 minuten

Opdracht

Loop langs de kijkkastjes met de leerlingen. Laat ze erover vertellen en elkaar bevragen. Wat maakt ze spannend, leuk om naar te kijken als beeldend kunstwerk?

Reflecteren

Kun je aan de installatie zien wat voor betekenis het uitdrukt? Maakt het je nieuwsgierig? Zie je de persoonlijkheid van de maker naar voren komen? Is er gekozen voor een bepaalde kleur?

3 Jij, nu, toen en later: Kunstknopen

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 3

Lesdoel

- De leerlingen kennen het verschil tussen realistisch en onrealistisch.
- De leerlingen kunnen onrealistische kenmerken toepassen.
- De leerlingen kennen het verschil tussen 'en face' en 'en profil' en weten dit in een beeld te combineren.
- De leerlingen kunnen eigen typische uiterlijke kenmerken benoemen en toepassen.

Benodigde materialen

- A4-papier
- Potloden
- A3-papier
- Zwart oliepastelkrijt
- Ecoline
- Kwasten
- Eventueel wat spiegels waarin de leerlingen hun eigen gezicht goed kunnen bestuderen.

Opdrachten

Picasso

Van voor en opzij

Selfie

Portrettengalerij

Introductie

De leerlingen tekenen een zelfportret in de stijl van de kunstenaar Pablo Picasso. Picasso had een bijzondere manier van afbeelden: hij schilderde een portret van voren (en face) en tegelijkertijd ook van opzij (en profil). De leerlingen maken met oliepastelkrijt en ecoline een zelfportret waarbij ze zichzelf zowel en face als en profil afbeelden.

Achtergrondinformatie voor leerkracht:

Picasso is samen met Georges Braque de grondlegger van het kubisme, een kunststroming waarbij de werkelijkheid op een nieuwe manier werd afgebeeld. Ze analyseerden hun onderwerpen en probeerden de voorwerpen en mensen van verschillende kanten tegelijk weer te geven. Ze schilderden dus wat ze wisten en niet wat ze zagen. Ze gebruikten geometrische vlakken en perspectieven.

Opdracht

Vertel over Picasso: Picasso was een kubist en zijn werken zijn soms net puzzels. Alsof het portret dat Picasso heeft gemaakt uit verschillende stukjes aan elkaar geplakt is.

Bepreek de schilderijen en beelden van Picasso. Portret van [Dora Maar](#), [Sylvette](#), [portret](#), [vrouw](#). Wat valt je op aan zijn werken? Zijn ze realistisch weergegeven? Wat is bijzonder of opvallend aan deze schilderijen?

Reflecteren

Waarom zou hij het zo gemaakt hebben? Wat vind je van deze manier van weergeven?

Opdracht

Vertel over de verhoudingen van een mensenhoofd: ieder mensenhoofd heeft een eivorm of een (niet-perfecte) bolvorm als basis. De ogen zitten ongeveer op de helft van de hoogte. Het puntje van de neus zit ongeveer op de helft tussen de ogen en de kin in. En de mond zit weer net iets boven het midden tussen de kin en het puntje van de neus. De meeste oren zitten op de lijn van de onderkant van de neus.

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Bekijk elkaar en check of deze regels voor iedereen gelden of dat er uitzonderingen zijn. Deze uitzonderingen maken iemand speciaal.
- Oefen met het tekenen van monden, ogen, neuzen, oren recht van voren (en face). En nu van opzij (en profiel). Kijk goed naar de leerling naast je hoe een mond of neus eruitziet van opzij.
- Teken je eigen gezicht van opzij en van voren en vergeet niet te tekenen wat opvallend is aan jou.

Reflecteren

Wat vind je moeilijk en wat vind je gemakkelijk aan het tekenen? Heb je opvallende kenmerken die je hebt getekend? Heb je goed gekeken naar de gezichten van de anderen? Wat viel je op?

Opdracht

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Bekijk de beelden van Picasso nog een keer goed. Jullie gaan in de stijl van Picasso een zelfportret maken waarbij je zowel *en face* als *en profiel* werkt. Bekijk nu dit [filmpje](#). Dit is een voorbeeld hoe je een gezicht in de stijl van Picasso kan tekenen.
- Bedenk dat je nu een kubist bent, dus gebruik hoekige geometrische vormen en lijnen alsof je jouw gezicht ziet in een gebroken spiegel.
- Teken met zwart oliepastelkrijt je gezicht. Begin met een bolvorm of zoals in het filmpje met je gezicht in zijaanzicht.
- Teken minimaal twee specifieke kenmerken van jezelf (bril, sproetjes, oorbellen, litteken, haardracht etc.) en teken ogen, oren en neus zowel *en face* als *en profiel*.
- Als je de lijnen van je selfie af hebt, ga je met ecoline de vlakken inkleuren.
- Oliepastelkrijt is vet en dus kun je met ecoline erover schilderen zonder dat de zwarte lijnen verdwijnen. Gebruik kleuren die bij jou passen.

Reflecteren

Waar liep je tegenaan in deze opdracht? Hoe heb je dat opgelost? Wat vind je goed gelukt? Wat is iets minder geworden? Welke kleuren heb je gekozen? Waarom?

Evalueren**Portrettengalerij****10 minuten****Opdracht**

Zet, leg of hang alle selfies bij elkaar en bespreek het werk met de leerlingen. Wat valt jullie op? Wie herkent een andere erin en waardoor komt dat?

Reflecteren

Heb je rekening gehouden met de link naar Picasso? Heb je 'en face' en 'en profil' door elkaar gebruikt? Heb je je eigen uiterlijke kenmerken erin verwerkt?

4 Jij, toen, nu en later: Datie af

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 4

Lesdoel

- De leerlingen ontwerpen en maken (toneel)kleding.
- De leerlingen werken ruimtelijk met verhoudingen, contrast, ritme en expressie.
- De leerlingen gebruiken verschillende verbindingstechnieken.

Benodigde materialen

- Grote stapel kranten
- Inpakpapier, crêpepapier, ribbelkarton etc.
- Kosteloos materiaal, zoals piepschuim, wiebertjes, wc-rolletjes
- Schildertape en plakband
- Lijm
- Nietmachine
- Perforator
- Touw
- Scharen

Opdrachten

Modeontwerpers

Ruimtelijke vormen

Back to the future

Modeshow

Introductie

De leerlingen maken in tweetallen een futuristisch kostuum van karton, papier en kosteloos materiaal waarbij ze verschillende vormen en verbindingstechnieken gebruiken. Ze laten zich inspireren door de kostuums van o.a. David Bowie, Iris van Hempen, Oskar Schlemmer (bijlage 1).

Oriënteren

Modeontwerpers

5 minuten

Opdracht

Vertel dat kleding al eeuwenlang een vorm van bescherming is voor het lichaam van de mens. Maar het kan ook een manier zijn om je te onderscheiden van anderen of tot een bepaalde groep te horen.

- Bespreek de kostuums van Oskar Schlemmer voor het Triadisch ballet. Kan je zien in welke tijd deze ontworpen zijn gemaakt? En waaraan zie je dat? Deze kostuums zijn ontworpen in 1921, een eeuw geleden. Welke geometrische vormen gebruikte hij?

- Bekijk nu het kostuum van [David Bowie](#). Dit kostuum droeg hij in 1972. Kun je zien dat het uit een andere tijd komt? Waaraan zie je dat? Wat vind je futuristisch aan dit kostuum? Zou je dit zelf dragen?
- De Nederlandse ontwerpster [Iris van Herpen](#) combineert innovatieve technieken (zoals 3D-printen) met oude ambachten. Waar doen haar ontwerpen je aan denken? Zie je een overeenkomst met de kostuums van Oskar Schlemmer? Noem een aantal verschillen en overeenkomsten.

Reflecteren

Wat vind je opvallend en interessant aan de ontwerpen van de kunstenaars? Wat vind je futuristisch of vernieuwend aan deze ontwerpen?

Onderzoeken

Ruimtelijke vormen

15 minuten

Opdracht

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Maak van krantenpapier of (pak)papier ruimtelijke vormen: rolletjes, pijltjes, gescheurde franje, strak opgerolde en gefrommelde vormen, vlechten, muizentrapjes, geplisseerd (heleboel parallelle vouwen), verdikkingen door propfen onder een krant te maken etc.
- Welke vorm zou je voor een rok kunnen gebruiken of is juist geschikt voor een kraag?
- Probeer verschillende verbindingen uit door de vormen aan elkaar te maken met nietjes, tape, lijm, in elkaar vouwen en door gaatjes te maken en draad erdoorheen te rijgen.

Reflecteren

Hoe voorkom je dat alles te snel scheurt? Welke vorm vind je moeilijk om te maken? En welke juist gemakkelijk? Heb je zelf nog een nieuwe vorm bedacht?

Uitvoeren

Back tot he future

30 minuten

Opdracht

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

Maak in tweetallen een futuristisch kledingstuk waarin de verschillende ruimtelijke vormen uit de onderzoeksfase worden verwerkt.

- Maak eerst een schets en bedenk voor wie jullie dit kledingstuk willen maken (man, vrouw, jezelf, baby, huisdier) en voor welke gelegenheid het is: wordt het een feestelijke outfit of is het bedoeld om in te werken, te sporten of naar school te dragen?
- Welke materialen en vormen denk je dat er bestaan in de toekomst en hoe ga je die verwerken in je outfit?
- Je kunt elkaar gebruiken als 'paspop' om de verschillende vormen aan elkaar te maken. Gebruik verschillende materialen en wissel af in vormen (franjes, rolletjes, vlechten, muizentrapjes etc.).
- Verschillende vormen vragen om verschillende verbindingstechnieken. Gebruik dus zowel nietjes, lijm, touw of tape.
- Maak de kleding van kranten- en inpakpapier en kosteloos materiaal. Denk aan de afwisseling van groot en klein, glad en geplooid.
- Werk zoveel mogelijk zonder schaar.

Reflecteren

Kun je aan je ontwerp zien voor wie het bestemd is? Wat is het moeilijkste aan dit ontwerp en hoe heb je dat opgelost? Wat vind je goed gelukt en wat had beter gekund? Wat zijn de futuristische details van je ontwerp?

Opdracht

Houd een modeshow waarbij de leerlingen hun kostuums aan elkaar presenteren. Ze vertellen wat ze gemaakt hebben, voor wie het ontworpen is en wat hun achterliggende ideeën zijn geweest.

Reflecteren

Is het gelukt wat jullie wilden maken? Waar liepen jullie tegenaan? Hoe hebben jullie dit opgelost? Vind je deze opdracht lastig, leuk, grappig etc.? Kun je zien voor wie ze dit kostuum gemaakt hebben en waaraan zie je dat? Wanneer zou diegene dit dragen?

Aanvullende suggesties

Om de leerlingen nog meer uit te dagen kun je ze deze opdracht laten uitvoeren met enkel plastic tasje. Grote, kleine, gekleurde of witte zakken die ze verknippen, vlechten, vouwen en plakken tot een prachtig outfit. Ook is het leuk om hun creativiteit te prikkelen door ze alleen een doos en wat wc-rolletjes te geven. Uiteraard mogen ze het aanvullen met papier en karton, mits de doos gebruikt wordt in hun ontwerp.

Bijlage 1

Oskar Schlemmer (1888-1943), Triadic Ballet

Voorbeelden van vormen van papier en karton

Colofon

De leerlijn beeld is ontwikkeld door Cultuur en Techniek op School.

Neem bij vragen contact op via info@cultuurentechiekopschool.nl

Voor meer informatie: www.cultuurentechiekopschool.nl
of mail naar: info@cultuurentechiekopschool.nl

Versie 1.0 - oktober 2020